

Latinská literatura středověku

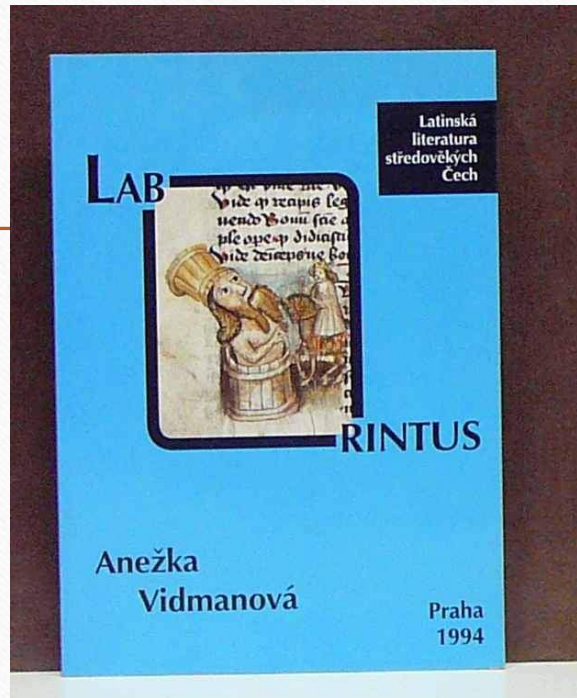
Iva Adámková

ÚŘLS FF UK

Latinská medievistika

Anežka Vidmanová +2010

- **Laborintus. Latinská literatura středověkých Čech**, Praha 1994.
- PhDr. Anežka Vidmanová, CSc. byla naší přední znalkyní latinsky psané literatury středověku. Po celý dosavadní tvůrčí život se věnovala zejména studiu latinsky psané české literatury, čímž značně obohatila znalost staršího českého písemnictví a antické tradice v české kultuře. Předmětem jejího úsilí je rovněž středověká literatura evropská a i zde si získala mezinárodní věhlas. Její zvláštní zásluhou je ediční zpřístupnění několika svazků díla M. Jana Husa. Je možno říci, že Anežka Vidmanová se svou neúnavnou péčí o evropské kořeny naší kultury a české kořeny evropské kultury výrazným způsobem zasloužila o rozvoj oboru.
- <https://biblio.hiu.cas.cz/records/7a02304f-f601-4097-81d7-74a0a1d6fdbe>

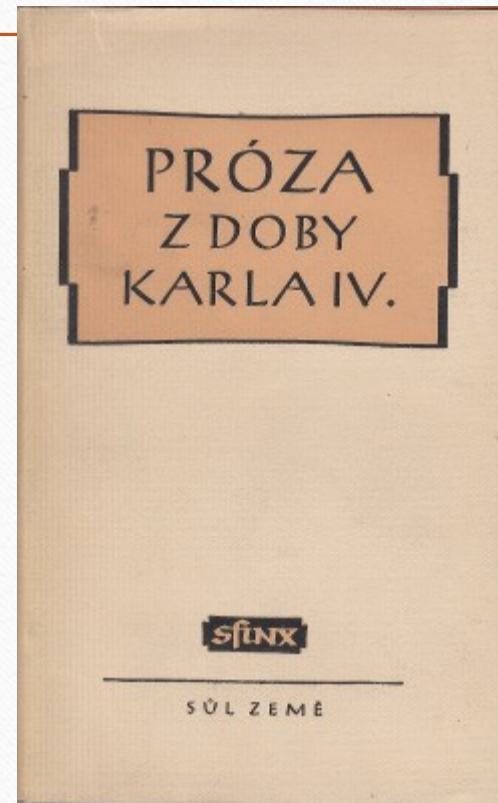
- Recenze:
- <https://pdfslide.net/documents/laborintus-latinska-literatura-stredovekych-cechby-anezka-vidmanova.html>

Obsah článku

- význam antického dědictví a křesťanství
- společné rysy evropských literatur
- “objevování“ středověkých textů MGH
<https://www.dmgh.de/>; řady
- Konzervace děl v pozdní antice; mnišství
- Migrace témat, postav
- Imitatio-aemulatio
- Autorita (Aristoteles – Filosof)
- Topoi, loci communes
- Exemplum
- Individuum – autor
- Vagantská poezie

Vývoj oboru ve 20. století u nás

- Spojitost s klasickou filologií; dějinami starší české literatury
- **Jan Vilikovský** (1904-1946)
- Profesor srovnávacího jazykozpytu, starší české literatury (v Brně)
- *Latinská poezie žákovská v Čechách*
- *Písemnictví českého středověku*

Antonín Škarka

- Bohemista
- odborné práce o dějinách literatury
 - odborné práce o osobnosti J. A. Komenského
 - týmové práce o dějinách literatury, např. Dějiny české literatury (1959)
 - literární sborníky české i zahraniční
- Žák Milan Kopecký
- starší česká literatura, zejména období renesance a baroka, editor
- Komenský, Adam z Veleslavína

Jaroslav Ludvíkovský klasický filolog (+1984)

- Původně klasická formace
- Řecký román dobrodružný
- Latinské legendy českého středověku
- Prameny k dějinám Velké Moravy
- Komeniologie, baroko, osvícenství
- 1. literatura od humanismu po Balbína a Dobrovského
- 2. český středověk od 10. století (Ludmilské, Václavské legendy) po dobu Karla IV.
- Spor o Kristiána (datace, rytmičné klausule); Latinské legendy českého středověku; editor *Crescente fide*

Bohumil Ryba UK

- Památník národního písemnictví
- Komise pro soupis rukopisů
- Založení **Slovníku středověké latiny**
- spisy Mistra Jana Husa, korespondence J. A. Komenského, přeložil a vydal Balbínovu "Rukověť humanitních disciplín", Pavla Stránského "O státě českém", "Utopii" T. Mora, Suetoniovy "Životopisy dvanácti císařů"

Slovník středověké latiny v českých zemích

- <https://www.ics.cas.cz/oddeleni/stredolatinske-lexikografie>
- Hlavním úkolem oddělení je tvorba *Slovníku středověké latiny v českých zemích*, který zaznamenává a vykládá slovní zásobu středověké latiny užívané v českých zemích v období od počátků latinského písemnictví do r. 1500. *Slovník* vychází po sešitech a slouží českým i zahraničním badatelům ve všech oblastech mediévistiky (hesla jsou vykládána latinsky a česky); vedle tištěné verze je možno využít i verze elektronické a k dispozici je i část naskenované materiálové kartotéky. Práce na slovníku je východiskem k dalším výstupům oddělení, lexikografickým studiím, překladům a edicím.
- HISTORIE SLOVNÍKU
Počátek slovníkových prací spadá do roku **1934**, kdy byla při České akademii věd a umění zřízena Komise pro vydávání slovníku středověké latiny, vedená prof. **Bohumilem Rybou**. Od tohoto roku až do 70. let (s útlumem během válečných let) probíhala excerptce pramenů. První sešit, který obsahuje také redakční zásady, soupis pramenů a seznam zkratek, vyšel roku 1977. První dva díly (A–C, D–H) vydávalo nakladatelství Academia, od roku 1995 vychází *Slovník* v nakladatelství KLP – Koniasch Latin Press. Slovník je již od 30. let součástí mezinárodního úkolu, řízeného Mezinárodní akademickou unií (Union Académique Internationale) se sídlem v Bruselu.

Pracovníci

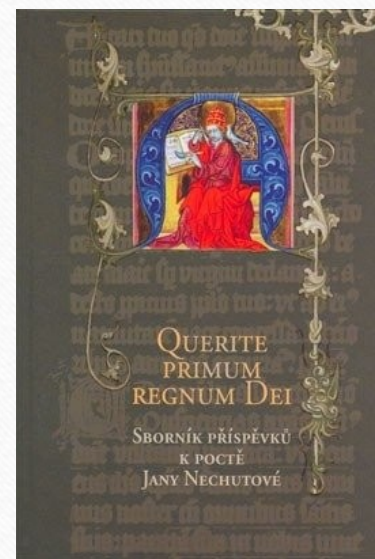
- vedoucí oddělení
Mgr. Pavel Nývlt, Ph.D.
- pracovníci
Mgr. Julie Černá, Ph.D.
PhDr. Hana Florianová
Mgr. Barbora Kocánová, Ph.D.
PhDr. Zuzana Silagiová
Mgr. Hana Šedinová, Ph.D.
Mgr. Kateřina Vršecká, Ph.D.
- Předchozí vedení
- Dana Martínková
- Zuzana Silagiová

Jana Nechutová MU (1936) odbornice na českou latinsky psanou literaturu středověku a na literární projevy české reformace, dlouholetá profesorka

- *Stručné dějiny latinské literatury středověku.* Praha: Arista - Baset, 2013
- *Caesarius z Heisterbachu, Vyprávění o zázracích. Středověký život v zrcadle exempl.* Praha: Vyšehrad, 2009
- *Die lateinische Literatur des Mittelalters in Böhmen. Aus dem Tschechischen übersetzt von Hildegard Boková und Václav Bok.* 1. vyd. Köln: Böhlau Verlag, 2007
- *Aurelius Augustinus, Křesťanská vzdělanost - De doctrina christiana.* Praha: Vyšehrad, 2004
- *Latinská literatura českého středověku do roku 1400.* Praha: Vyšehrad, 2000
- *Česká latinsky psaná literatura do roku 1300.* Brno: Vydavatelství MU, 1997
- *Texty ke cvičením ze středověké latiny.* Dotisk. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996

Sborník k poctě J. Nechutové

- **Querite primum regnum Dei.**
Sborník příspěvků k poctě Jany Nechutové

Isidor ze Sevilly

- Z hispanorománské rodiny původem z Cartageny
- Výchova bratrem Leandrem (úřad arcibiskupa v Seville), později převzal
- Antické rétorické školy nahrazeny církevními vzdělávacími institucemi
- Reorganizace církve
- Rozsáhlá literární tvorba: historiografie; Církevní úřady a instituce; Výklad mystických tajemství (výklad SZ); O křesťanské víře proti Židům

Isidor ze Sevilly (570-636)

- Systém veškerého antického vzdělání ve 20 knihách
- *Etymologiae* – hledání původního nezkresleného významu slov
- Členění knih biskup Braulio
- Propojení křesťanského a pohanského do jednoho celku
- Vychází z literárních pramenů, nic není výsledkem zkoumání či pozorování
- Vědění předáváno jako uzavřený celek
- Pojící článek mezi antikou a středověkem

Encyklopedie

- Systematizace již znakem pozdně antické literatury
- Prototyp Varro *Disciplinae*
- Nonius Marcellus *De compendiosa doctrina*
- Cassiodorus Senator (490-580)
- Klášter Vivarium (Kalábrie)
- Snaha propojit světské vědy pro mnichy s vyšším teologickým vzděláním (i světské vzdělání odvozené z Písma)

Artes liberales

- Protiklad k artes vulgares (zaměřené na vydělávání peněz)
- Počátky rozdělení již u Platóna a Aristotela
- Svobodné vzdělání

V Římě

- M. Terentius Varro *Disciplinae*
- Martianus Capella 5. stol. – základy kánonu Z svobodných umění
- Pojem *trivium* až z 11. stol.

Klíčová slova

- Vagantská poezie
- Individuum-autor
- Florilegia
- Imitatio-aemulatio
- 7 svobodných umění (disciplíny, dělení)
- MGH